

Vnanje države. Silna je bila volilna borba na Nemškem; Bismarkovi kandidati so večidel propali, tudi njegov lastni sin pa glasoviti general Moltke, katoličani so pa sijajno zmagali, do sedaj je znano, da imajo 100 poslancev, tudi Poljaci imajo več poslancev, nego poprej; najhuje propali so liberalci. Judi so liberalce močno podpirali in je zavoljo tega v Berlinu prišlo do hudega tepenja. Bavarski kralj je res čuden stric, skrit tiči v svojih gradih pa ne pusti pred sebe nobenih zastopnikov, časih še niti ministrov ne. — Rusi še vedno molčijo o prihodu kralja Humberta na Dunaj pa tudi car baje ne misli obiskati kmalu našega cesarja. — Srbsko ministerstvo je pravoslavne nadškofa v Belgradu odstavilo, ker se je obotavljal pristojbino plačati. — Turški sultan je Derviš-pašo iz Albanije pozval domov; Rusi tirjajo denarje, katere so jim Turki dolžni kot odškodnino zaradi zadnje vojske; sultan nima denarjev in ponuja kos Armenije. — Italijanov je mnogo takih, ki niso zadovoljni s potovanjem svojega kralja k našemu cesarju, sploh na Laškem za kraljevsko rodbino slabo kaže, republikancev število se množi in mogoče je, da kralja iztirajo in proglasijo republiko; potem pa ni dvomiti, da še papeža iz Rima izženejo. — Francoskih poslancev večina je Gambeto izvolila za začasnega predsednika državnemu zboru, pravijo, da je to Gambeti predzadnji korak do ministerskega stola. V Afriki se Francozom bolje godi; vzeli so mesto Kajruan in Arabi tepeni bežijo v puščave.

Za poduk in kratek čas.

Kula Ali paše Čengića.

III. Tudi 7. septembra na večer spremljal je bataljon štajerskega pešpolka Belgier na sodišče obtoženca Mehmet efendi Delagija. Mož, lepe čvrste postave, kakih 65 let, imel je ženo, 4 otroke in obširna posestva. Stopal je v sredi vojakov krepko in ponosno brez vsega straha. Zanimal je odločno vse, česar so ga dolžili n. p. da je svoje rojake k boju silil, da je kristijane pod smrtno kaznijo k orožju priganjal, da je pri Fojnici in v Sarajevu z ranjeniki neusmiljeno ravnal. Svoje strastne zagovore je vselej končal z refrenom: „eto me! došel sem, da umrem, odmah umrem! Ako zamorete dokazati resnico tega, česar me dolžite, eto! (trkaje s pestjo na prsi) hajd da umrem, hajd, da me posekate. Trdovratno tajenje vsakršnih zločinov mu ni mnogo koristilo, ker je po zanesljivih pričah dognano bilo, da je obilo krviprelivanja zakrivil s svojim javnim šuntanjem in puntanjem. Ko mu major avditor prebere obsojbo, potrjeno od nadpoveljnika Filipoviča, ni se genil do konca, ali potem je burno vzdehnul: evo me! tu sem, da takoj umrem, a vašo vojsko omiljujem, da ni prišla pogubljat krivičnikov, nego pravičnike. Po tem ga vprašajo, hoče li še ne-

koliko časa, da uredi svojo domačijo, ali odkimal je jok in še resno pridjal, da ničesar ne potrebuje. Zato mu koj prevežejo oči in v trenutku je bil mrtev, kakor je potrdil rezervni nadzdravnik dr. Lichteneger.

Dne 4. septembra prispela je v Sarajevo še druga bolenišnica vojaška št. 16. ter prevzela skrb in vodstvo vseh Sarajevskih lazaretov, katerih je že bilo šest. Naš oddelek pa je dobil veselo povelje, da se mora v kratkem preseliti v neko prostorno turško poslopje, ki je stalo na prav prijetnem kraju skoro v sredini Sarajevskega polja pičlo uro od mesta. V sredo 11. septembra poberemo svoje reči in se odpeljemo v svoje novo prijazno in zdravo stanovanje, nekdanje bivališče bogatega mohamedanskega plemenitaša. Prav za prav ste dve hiši, zvezani s lesenim pokritim hodnikom. V prvi — selamliku — stanovali so možje, v drugi — haremliku — bivale so žene. V notranjem ne najdeš nikakega pravega sloga, nikakega čednega reda. Soba sledi za sobo, pa ne edna ni podobna drugi. Ta je velika, ona majhna, ena se lesketa v samih rudečih barvah, druga v samih rumenih in zelenkastih, v tretji pa so stene, tramovi in tla obita z umetno zrezljivimi deskicami. V sredi na nebu nahaja se navadno turški grb: polumesec s zvezdo. Poleg ženskega stanovanja pod posebno streho je kuhinja, dalje na okrog drvarnica, konjski hlevi in shrambe za druge razne stvari, postavim za mleko in za strd. Za hišama je dvor, obdan z visokim obzidjem in okinčan s smrekami, brezami, jagnedi in jelšnim grmovjem; pred selamlikom pa je ozek vrtec, v katerem so cvetele solnčnice in georgine. Dokler je imela hiša svojega gospodarja, morala je biti prav vesela; ali ko smo jo mi zasedli, bilo je vse razbito in razmetano in razdrapano. Manjkalo je sobam vrat, oken, peči, ključavnic, z besedo našli smo golo zidovje brez vsakršnega pohištva. Koliko so ženi trpeli in se trudili, da priredijo najpotrebnejše reči za bolenike, katerih se je sto z nami iz Sarajeva pripeljalo in sicer z najhujimi ranami, da bi morebiti na zdravem zraku poprej ozdravili kakor pa v okuženem mestnem dimu in prahu. Se ve, ko bi bil čisti zrak že vse za holene in zdrave, potem bi bil človek koj rekel, tu je dobro biti, napravimo si šotore, pa k nesreči tirja zadovoljno življenje še mnogo drugzega, kar pa je ostalo nam — le goreča želja. Vendar resnična je še zmirom stara prislovica, da je zadovoljnost polovica srečnega življenja. Zatorej nečem godrnjati, in rajše vprašam, kdo se je pred našim prihodom sprehajal po teh pisanih sobicah? Kdo je bil oni, kogar se je po okolici balo staro in mlado, komur se je vboga raja do zemlje klanjala, mu poljubovala roke in kolena? Kdo je bil in kaj je bil, povedo ti, dragi brate! jegovi podložniki, krščanski robovi.

V tej vili, imenovanej od Bošnjakov pašin konak ali pašina kula, katera stoji ob cesti Brod-

Sarajevski sredi rodovitega polja in zelenokošatega drevja, prebivalo je bogata in slavljenja poturčena rodovina Čengićev in sicer trije bratje: Alipaša, Osmanbeg in Hassan, tri žene že umrlega očeta, 2 sestre in 2 ženi prvih dveh starejših bratov. Čengić! strašno ime za krščenega Bošnjaka. Koliko prestane grozovitosti, žalosti in bridkosti, koliko trpljenja, zasramovanja, koliko perečih besed, visi na tem enem edinem imenu! Čengić! da ga Bog ubije, s to kletvico pričena navadno Bošnjak pripovedati o tej trinoški rodovini in končuje Čengić! puška ga ubila. Kako so ubogi kmeti ljubili imenovane tri brate Alipašo, Osmanbega in Hassana, označuje in pojasnjuje do mere to, da so po njihovem pobegu pri našem dohoda vse potrupali, razdali, razbili, raznosili. Mnogo prav dragocenih reči bilo je po izbavi, a srda in jeze kipeča raja je zdrobila in vkončala vse pohištvo, da se osveti za prejšnje nedomišljive muke. Čengići so poznani po celem Bosni in Hercegovini, kder so imeli obširna posestva. Znani pak so tudi ostalemu slovanskemu svetu po narodnih bosanskih pesnih, katere se pojó o dedu in očetu teh treh sinov. Tako postavim je priobčil knez Orsat Pučić l. 1849 v „Dobrovniku“ pesen: „Zalostna smrt Smajil Age Čengića.“ Leta 1862 izšla je IV. knjiga Vukovih pesni na beli dan in v tej zbirki nahajajo se tri narodne o strašnej pogubi Smajil Čengića. A kdo omikanih Jugoslovanov ni čital epopeje: „Smrt Smail age Čengića, pjesan od Ivana Madžuraniča“, ki je l. 1876 doživela že šesto izdajo s krasnimi podobami, da knjižico molčim o izdajah s cirilico pisanih, v katerej Srbi to razširjajo p. A. Majkov v dodatku k svojemu spisu: Istija srbskega naroda v Beogradu 1858. Na slovenski jezik je to pesen, ako se ne motim, preložil Jan Bile (Smrt Smail age Čengića), na česki Kovář (Smrt agy Čengiće. Hrdinska pesen. V Pragi 1860), na nemški Kienberger (Čengić Aga's Tod. Agram 1876) na italijanski profesor P. E. dr. Bollá (Morte di Ismail Čengić-Aga. Fiume 1877). Prevodov v druge jezike ne poznam. Smail aga Čengić bil je dedec že omenjenih treh bratov, katerih kula ali grad na Sarajevskem polji je bil sedaj v bolenišnico spremenjen. Resnična povest o tem bosanskem strašilu zveni tako: Za črnogorskega vladike Petra II. († 31. okt. 1851) hoteli so Grahovljani, sosedom Črnogorcem pridruženi postati. Ali 1836. zgrabijo jih Turci in pobijejo, dasi je došlo 300 mladih črnogorskih sokolov na pomoč. Smail aga Čengić, prvi junak turški, prevari jih namreč ter obkoli in brez neusmiljenja poseka. Vladika črnogorski pa nasvetuje glavarem Drobnyaškim, naj Čengića, kakor „gorskog vuka“ ubijejo, kedar bode prišel harač ali davek pobirati. Res prihruje l. 1840 s svojo hudobno četo v Drobnyake, da iztira od siromakov brez-milostno vsak vinar. Vendar Drobnyaški glavari ga napadejo in umoré; jegovo glavo pa in orožje odnesó na Cetinje.

(Dalje prih.)

Smešničar 44. „Prosim, povejte mi, kje je gostilnica, ki se nji pravi „pri sivem oslu“ vpraša nek popotni rokodelce skozi okno gledajočega gospodarja. „Tukaj, tukaj, ravno dobro došli“, odvrne smeja se gostilničar, „ker pa pustim moj „šild“ na novo izmalati, moram sam toliko časa, dokler ne bo „šild“ gotov, skoz okno gledati, da ljudje vedó, kjer se pravi „pri sivem oslu“.

Iv. Duh.

Razne stvari.

(Krščanska ljubezen) je za uboge pogorelce pri sv. Miklažu na polji zopet darovala in sicer: č. g. dekan Bosina 3 fl., Sigmund Vaczulik, apotekar 5 fl., g. dr. Vaczulik 5 fl., župljani v Podčetrku 7 fl. 50 kr. župljani v Bučah 6 fl. 22½ kr., g. Kežman v Dobovi 1 fl. in g. Hirschberger v Strassgangu 1 fl. Za vse mile darove izreka najpri-srčnejšo zahvalo Janez Kragl, župnik.

(Odborova seja družbe duhovnikov) in sicer tretja in zadnja za to leto se bode obhajala prihodnjo sredo, t. j. 9. t. m. ob 2. popoldne v kn. škof. pisarnici, h kateri čč. gg. odbornike vljudno vabi Predstojništvo.

(Potres čutili) so pretečeni četrtek v Celji in okolici zjutraj o pol 5. uri.

(Stezo po Lozniskem dolu) v Slov. bistriškem okraji nameravajo podaljšati okolo Pohorja do Oplotnice. Potroške, celi okraj zadevajoče, prevzame baje bistriška hranilnica.

(V Trbonji mahrenberškega okraja) je delavec Gregor Prvnik posestniku Ferku ukradel 16 funtov strdi, mnogo klobas in zabele, ter ove reči prodaval v Gutštajnu.

(Nepoznani tatje) so J. Petričiču pri sv. Lenartu brežiškega okraja ukradli 15 gl., 1 sabljo, 25 prtov, 2 brisači, 6 sukenj 16 janjk, 6 robcev, 9 prepasnikov in 4 jope.

(Mariborska hranilnica) prejela je meseca oktobra 120.780 fl., izplačala 130.129 gl.

(V Svičini) je triletni fantič viničarja Rodeja vplezal na kolen, obleka se mu užge, fantič beži na zrak, ter začne s plamenom goreti in je vsled opeklin moral umreti.

(Jud. Rothschild v Parizi) je hotel na borzi denarstveni zavod „Länderbank“ uničiti, je pa tako hudo naletel, da je samo pri plačilih za Dunajsko borzo zgubil 14 milijonov frankov. Razjarjen vzame britvo in si prereže vrat.

(Za celjski okrajni zastop) razpisani ste dve volitvi v skupini velikih obrtnikov in trgovcev.

(Nadučitelj) postal je g. Schulman v Podčetrku, učitelj g. Sorčan v Poličanah, g. Kranjc v Velenji, učiteljica J. Paulič v Bočni.

Loterijske številke:

V Trstu 29. oktobra 1881: 11, 7, 33, 8, 49.

V Linci „ „ 33, 20, 43, 24, 65.

Prihodnje srečkanje: 12. novembra 1881.